

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

12.04.23

Representantforslag 169 S (2022-2023) om strengere prioritering av kraften

Jeg viser til brev fra Stortinget av 24. mars 2023 vedlagt representantforslag 169 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Marhaug om strengere prioritering av kraften.

Representantene fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen utrede alternative modeller for tilknytningsplikt til strømmettet og prioritering av prosjekter, hvor samfunnsnyttene gjennom bidrag til utslippskutt, natur- og miljøhensyn og sysselsetting prioriteres. Regjeringen bes legge fram et forslag til nødvendige lovendringer for Stortinget.

Jeg er glad for at det er vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Energiloven legger til rette for at alle som ønsker det har rett på markedsadgang, det vil si en rett til å bli tilknyttet nettet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg i.

I en situasjon hvor etterspørselen etter nettkapasitet langt overstiger ledig kapasitet, både i eksisterende nett og når de nettinvesteringene som har kommet langt i prosess er gjennomført, så er det mange aktører som står i tilknytningskø. Fordi det tar lang tid å utrede, omsøke og etablere nye nettanlegg, så vil det være mange som må vente lenger enn ønskelig på kapasitet. Nettselskapene legger som hovedregel prinsippet om «førstemann til mølla» til grunn for sin tilknytningspraksis. Samtidig har ikke alle nettselskaper hatt en klar og

tydelig praksis. Utfordringene med dagens tilknytningspraksis kommer til syne nå, som følge av at det er knapphet på kapasitet i nettet.

For regjeringen er det svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nettanlegg i framtiden, og for at nettet skal kunne utnyttes mest mulig effektivt. Vi har allerede styrket saksbehandlingskapasiteten i NVE og OED betydelig for å legge til rette for en raskere konsesjonsbehandling. Vi prioriterer også oppfølgingen av Strømnettutvalget høyt. Regjeringen er i ferd med å ferdigstille en handlingsplan for raskere nettutbygging og mer effektiv utnyttelse av nettet som vi vil legge fram i nærmeste framtid. Handlingsplanen tar både for seg konsesjonsprosessen og gir nærmere føringer for tilknytningsprosessen. Jeg mener det er viktig at nettkapasitet reserveres og fordeles til nettkunder som gjennomfører sine prosjekter. Prosjekter uten fremdrift bør ikke stå i veien for lønnsomme, samfunnsnyttige prosjekter

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. Stortinget ber regjeringen sørge for at vilkår for tilknytning til strømmettet for datasentre og batterifabrikker er å ha en plan for bruk av overskuddsvarme.

Regjeringen har nylig fremmet Prop. 100 L Endringer i energiloven og naturgassloven (overskuddsvarme, energikartlegging, måling og fakturering). I proposisjonen foreslår vi nye bestemmelser i energiloven om at aktører som etablerer eller oppgraderer energiintensive anlegg må gjennomføre en kost-nytteanalyse av mulighetene for å utnytte overskuddsvarme. Forslaget omfatter blant annet datasentre med over 2 MW tilført elektrisk effekt.

Analysen skal sendes til energimyndighetene for godkjenning før anlegget bygges eller oppgraderingen foretas. OED kan gi nærmere bestemmelser om innholdet i analysen og hvilke anlegg som skal omfattes i forskrift. Endringene vi foreslår skal bidra til at aktører som planlegger å bygge eller oppgradere anlegg som genererer overskuddsvarme blir oppmerksomme på hvilke muligheter som finnes for å utnytte varmen. Dette vil kunne utløse store energibesparelser samtidig som at det kan være lønnsomt for bedriftene. Etter forslaget kan OED i enkeltvedtak gi pålegg om at anlegg ikke kan bygges eller oppgraderes uten at overskuddsvarmen utnyttes, dersom kost-nytteanalysen viser at nytten overstiger kostnadene. Adgangen til å gi slike pålegg gjelder anlegg som benytter gass, olje, kull eller bio.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

3. Stortinget ber regjeringen stiller planer om elektrifisering av norsk olje- og gassproduksjon i bero og heller legge fram en forpliktende plan for alternativer til elektrifisering som kan bidra til utslippskutt på sokkelen.

Regjeringen vil utvikle petroleumssektoren slik at den bidrar til verdiskaping, sysselsetting, statlige inntekter og til at Norge fortsatt er en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til våre allierte i Europa. Samtidig skal utslippene i sektoren ned. Hovedvirkemidlene for å få til dette er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står i dag overfor svært høye utslippskostnader med en samlet karbonpris på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂, og vi har varslet at den gradvis skal øke. Politikken virker og har ført til at utslippene fra sektoren er redusert med om lag 20 pst. fra 2015 til i dag.

Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen, og vi må vi forvente at selskapene gjennomfører alle utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme og har en tiltakskostnad under den forventede karbonprisen. Dette innebærer at det er selskapene, som har best kjennskap til sine felt og innretninger, som utreder, beslutter og gjennomfører aktuelle utslippsreducerende tiltak. Dette gjelder f.eks. energieffektivisering, redusert fakling, kraft fra land eller direkte bruk av havvind. Det gir også selskapene insentiver til å utrede andre mindre teknologisk modne teknologier, dersom det er aktuelt, som f.eks. CO₂-håndtering, ammoniakk/hydrogen eller brenselceller.

Fram mot 2030 er økt bruk av kraft fra land det eneste tiltaket som reelt kan gi store utslippsreduksjoner. Kraft fra land innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i både tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye prosjekter er også avhengig av at det er tilgjengelig kapasitet i et egnet tilknytningspunkt på land og det kan være behov for tiltak i kraftnettet. Kraft fra land er derfor ikke en hensiktsmessig løsning overalt og må vurderes fra sak til sak, slik det gjøres i dag. Regjeringen er videre, i tråd med Hurdalsplattformen, også opptatt av å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

4. Stortinget ber regjeringen utarbeide et forslag til forbud mot storskala kommersiell kryptovalutautvinning.

Jeg har bedt kommunal- og distriktsministeren om å vurdere dette forslaget. Hans vurdering er som følger:

«Eg deler bekymringa som representantane skisserer, og kan melde om at regjeringa er godt i gong med arbeidet med datasenterstrategien. Vi er i ein situasjon kor kryptoutvinning legg beslag på viktige kraftressursar. I forbindelse med dette arbeidet ser vi og på ulike tiltak retta mot kryptoutvinning. Vidare vil vi legge fram eit framlegg til datasenterregulering for Stortinget. Reguleringa vil gi myndigheitene ei betre oversikt over næringa i Noreg – og sette krav om rapportering av kor stor del av krafta ein bruker som går til kryptoutvinning. Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit vil med denne reguleringa også få tilsynsmyndigheit på datasentera. Dette vil gjere at ein kan identifisere kva datasentre som driv utvinning og i kva

grad. Reguleringa legg og opp til sikkerheitskrav som også vil vere gjeldande for aktørar som driv med kryptoutvinning.

På same tid ser eg at kommunane har ei viktig rolle knytt til etableringa av datasentre. Kommunal- og distriktsdepartementet har difor utvikla ein rettleiar for kommunane om kva førehandsreglar kommunen kan ta knytt til datasenteretableringar, og då særleg for å kunne identifisere kva type aktør ein står ovanfor. Rettleiaren vil bli publisert snarleg.

Mellom anna som fylgje av datasenterverksemda si internasjonale karakter og aktivitet på tvers av landegrensene, vil eit generelt forbod mot kryptoutvinning som kun gjeld Noreg vere krevjande å sjå føre seg. Av same årsak vil det vere viktig å arbeide for eit internasjonalt regelverk, som mellom anna femner både europeiske og andre viktige samarbeidsland for Noreg»

På denne bakgrunn anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

Med hilsen

Terje Aasland

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget - Energi- og miljøkomiteen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1941-

21. april 2023

Representantforslag 195 S (2022-2023) om en bærekraftig tildeling av kraft

Jeg viser til brev fra Stortinget 12. april 2023 vedlagt representantforslag 195 S (2022-2023) fra stortingsrepresentantene Rasmus Hansson, Lan Marie Nguyen Berg og Kristoffer Robin Haug.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer for en prioritering av prosjekter for tilknytning til strømmettet, hvor det grønne skiftet og Norges klima- og miljømål legges til grunn for prioriteringen, eksempelvis ved at prioriteringen baseres på EUs taksonomi.*

Jeg er glad for at det er vekst i norsk industri og næringsvirksomhet. Energiloven legger til rette for at alle som ønsker det har rett til å bli tilknyttet nettet. Dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å gi tilknytning i eksisterende nett, skal nettselskapene uten ugrunnet opphold utrede, omsøke og gjennomføre nødvendige investeringer i nettet for å kunne gi tilknytning. Tilknytningsplikten bidrar med stabile og gode rammevilkår, og dette er avgjørende for at Norge skal være et attraktivt land å etablere seg i.

I en situasjon hvor etterspørselen etter nettkapasitet langt overstiger ledig kapasitet i store deler av landet, så er det mange aktører som står i tilknytningskø. Fordi det i mange tilfeller tar lang tid fra behovet oppstår til nye nettanlegg er på plass, vil mange måtte vente lenger enn ønskelig på kapasitet. For regjeringen er det derfor svært viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nettanlegg i framtiden, og for at nettet skal kunne utnyttes mest mulig effektivt.

Regjeringen har nettopp lansert en handlingsplan for raskere nettutbygging og mer effektiv utnyttelse av nettet. Handlingsplanen tar både for seg konsesjonsprosessen og gir nærmere føringer for tilknytningsprosessen og kapasitetsutnyttelse i regional- og transmisjonsnett. Regjeringen mener det er behov for å forskriftsfeste noen kriterier for å sikre at prosjekt som prioriteres i tilknytningskøene har gjennomføringsevne og tilstrekkelig framdrift.

Vi foreslår at prosjekter som ber om nettkapasitet skal vurderes i lys av tre modenheitskriterier: i) *Gjennomføringsevne* - det vil si en vurdering av om kunden kan sannsynliggjøre at prosjektet vil realiseres, for eksempel ved å vise finansieringsevne, tilgang på regulert areal, øvrige myndighetstillatelser og tilstrekkelig framdrift, ii) *Bruk av kapasitet* - både når kapasiteten skal tas i bruk og en vurdering av det reelle kapasitetsbehovet, herunder antall MW, og iii) *Tidspunkt for forespørsel* - kunder som ber om tilknytning sent, men som kan etablere seg raskt, skal ikke fortrenge kunder lenger fram i køen som har god framdrift på sine prosjekter.

De planlagte forskriftsendringene skal gi økt tydelighet for både nettselskap og kunder, og også sikre en mer enhetlig praksis på tvers av nettnivå og nettselskap. Regjeringen mener at forskriftsendringene også vil legge til rette for at eksisterende virksomhet kan omstille seg og vokse fordi slike aktører bør ha gode forutsetninger for å demonstrere gjennomføringsevne, og dermed modenhet. Dette er viktig for å bevare arbeidsplasser og sikre fortsatt verdiskaping, og også for å kutte klimagassutslipp. Dersom to prosjekter vurderes likt med hensyn til modenhet og framdrift, legger regjeringen til grunn at eksisterende virksomhet prioriteres.

En slik tilnærming som representantene foreslår, mener jeg vil være svært vanskelig å gjennomføre i praksis. Nettselskapene er naturlige monopoler. Det er viktig at disse er nøytrale og de har ikke noe politisk mandat. Nettselskapene har selv etterspurt tydeligere føringer, blant annet i høringen av Strømnettutvalgets rapport (NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling av strømmettet). Det spilles inn at en eventuell prioritering må være presis, forutsigbar og praktiserbar, med lite rom for skjønn. Jeg er også bekymret for at en slik tilnærming som representantene foreslår vil være svært klagedrivende. Kunden vil alltid kjenne sitt prosjekt best og kunne utfordre forutsetningene.

Jeg mener at modenheitskriterier kan utformes på en måte som er praktiserbar, og som samtidig bidrar til en fornuftig utnyttelse av nettet. Vi gir prioritet til prosjekter som har størst mulighet for realisering, og som dermed faktisk bidrar med verdiskaping og arbeidsplasser.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre dette forslaget.

2. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan for å rense alle store punktutslipp innen 2030, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Regjeringen har høye ambisjoner i klimapolitikken og arbeider med å forsterke og videreutvikle omstillingen av hele økonomien for at Norge skal bli et lavutslippssamfunn. Norges forsterkede klimamål under Parisavtalen forplikter Norge til å oppnå minst 55 pst. reduksjon i klimagassutslippene i 2030 sammenliknet med 1990.

For å redusere norske industriutslipp innen 2030 er det behov for å ta i bruk ulike teknologier og løsninger. Det vil variere hvilke teknologier og løsninger som er mest effektive og industriaktørene er nærmest til å vurdere hvilke tiltak som er mest effektive å gjennomføre. Det er viktig at vi ikke presser fram suboptimale løsninger som kan gi resultater i 2030, men som ikke bidrar effektivt til omstillingen til et lavutslippssamfunn i 2050.

Det er ingen tvil om at verden trenger CO₂-håndtering for å nå klimamålene. Regjeringen har store ambisjoner for CCS, med en målsetning om å bidra til at CO₂-håndtering blir et kostnadseffektivt tiltak i arbeidet mot globale klimaendringer. Gjennom Langskip, som er under bygging, bidrar staten til å etablere en fullskala verdikjede for CO₂-håndtering. Dette er det største klimaprojektet i norsk industri noensinne og legger til rette for læring og kostnadsreduksjoner for etterfølgende prosjekter.

I Hurdalsplattformen har vi et mål om å legge til rette for CCS på alle større forbrenningsanlegg på sikt, og utnytting av CO₂ i industriell produksjon gjennom CCUS. Avfallsforbrenning er blant de største punktkildene til ikke-kvotepliktige utslipp i Norge, og en av de største reduksjonsmulighetene for denne sektoren er knyttet til CCS-tiltak. En rekke norske industriaktører planlegger CO₂-fangst i stor skala. CCS innebærer store og krevende industrielle prosjekter som ofte både skal integreres i et eksisterende industrianlegg, fordrer ny infrastruktur og betydelige investeringer.

Vi har en rekke virkemidler som kan støtte opp under teknologiutvikling og realisering av egnede CCS-prosjekter. Olje- og energidepartementet er nå i gang med å utrede virkemiddelapparatet for å tilrettelegge for CO₂-håndtering på avfallsforbrenning og i industrien.

Jeg deler representantenes ønske om CO₂-rensing av flere norske punktutslipp. Men siden CCS verken vil være riktig løsning for alle punktutslipp, ei heller ville vært realistisk å gjennomføre på samtlige innen 2030, anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen om å gjennomføre dette forslaget.

3. *Stortinget ber regjeringen pålegge olje- og gassektoren å stoppe alle sine utslipp ved hjelp av egen strømproduksjon offshore, CCS m.m.*
4. *Stortinget ber regjeringen stoppe elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med kraft fra land.*

De to forslagene besvares samlet.

Regjeringen vil utvikle petroleumssektoren slik at den bidrar til verdiskaping, sysselsetting, statlige inntekter og til at Norge fortsatt er en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til våre allierte i Europa. Samtidig skal utslippene i sektoren ned. Hovedvirkemidlene for å få til dette er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står i dag overfor svært høye utslippskostnader med en samlet karbonpris på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂. Det er varslet at denne gradvis skal øke. Politikken virker og har ført til at utslippene fra sektoren er redusert med om lag 20 pst. fra 2015 til i dag.

Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen, og det forventes at selskapene gjennomfører alle utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme og har en tiltakskostnad under den forventede karbonprisen. Dette tilnærmingen innebærer at det er selskapene, som har best kjennskap til sine felt og innretninger, som utreder, beslutter og gjennomfører aktuelle utslippsreducerende tiltak. Dette gjelder f.eks. energieffektivisering, redusert fakling, kraft fra land eller direkte bruk av havvind.

De høye utslippskostnadene gir også selskapene insentiver til å utrede andre mindre teknologisk modne teknologier, dersom det er aktuelt, som f.eks. CO₂-håndtering, ammoniakk/hydrogen eller brenselceller. Disse tiltakene fremstår imidlertid per i dag ikke som realistiske løsninger for å redusere utslippene på innretningene til havs i stor grad fram mot 2030. Disse tiltakene er i dag umodne til bruk offshore, og det vil kreve vesentlige forbedringer i teknologisk modenhet og kostnader før tiltakene eventuelt kan forventes å bidra med vesentlige utslippsreduksjoner. Det er generelt krevende med tiltak på innretninger til havs på grunn av forhold som høye tomteknostnader, ombyggingskostnader, plassmangel og hensyn til sikker drift. Denne typen løsninger kan være aktuelle for enkelte utslippskilder i et lenger perspektiv.

Totalt drives i dag 20 felt på norsk kontinentalsokkel helt eller delvis med kraft fra land. De unngåtte utslippene som en følge av dette er beregnet til mer enn 3,2 mill. tonn CO₂ per år. Fram mot 2030 er omlegging til elektrisk drift det eneste tiltaket som reelt kan gi store utslippsreduksjoner på sokkelen. Kraft fra land innebærer store investeringer, og det er betydelige variasjoner i både tekniske muligheter, kostnader og potensialet for utslippsreduksjoner knyttet til å forsyne ulike innretninger og landanlegg med kraft fra land. Nye prosjekter er også avhengig av at det er tilgjengelig kapasitet i et egnet tilknytningspunkt på land og det kan være behov for tiltak i kraftnettet. Kraft fra land er derfor ikke en hensiktsmessig løsning overalt og må vurderes fra sak til sak, slik det gjøres i dag.

Regjeringen er videre, i tråd med Hurdalsplattformen, også opptatt av å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet.

Regjeringen har ambisiøse målsetninger for utslippsreduksjoner i petroleumssektoren. Et pålegg om å stoppe utslippene vil imidlertid føre til at det meste eller all produksjon på norsk sokkel vil bli stengt ned fordi det ikke er teknisk mulig eller vil medføre svært høye kostnader å stanse alle utslippene. Dersom muligheten for bruk av kraft fra land-løsninger fjernes, vil det bli krevende å få til betydelige kutt i utslippene frem mot 2030.

På denne bakgrunn anbefaler jeg at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre disse forslagene.

Med hilsen

Terje Aasland